



*Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης*

**Νεοελληνική Γλώσσα**

**Β΄ Δημοτικού**

**Τίτλος:**

**«Οι παροιμίες των μηνών»**

**Συγγραφή: ΚΙΟΥΣΗ ΕΛΕΝΗ**

**Εφαρμογή: ΚΙΟΥΣΗ ΕΛΕΝΗ**



**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**Θεσσαλονίκη 2013**



## ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: [centre@komvos.edu.gr](mailto:centre@komvos.edu.gr)



## **Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ**

### ***Τίτλος***

Οι παροιμίες των μηνών

### ***Εφαρμογή σεναρίου***

Ελένη Κιούση

### ***Δημιουργία σεναρίου***

Ελένη Κιούση

### ***Διδακτικό αντικείμενο***

Νεοελληνική Γλώσσα

### ***Τάξη***

Β΄ Δημοτικού

### ***Σχολική μονάδα***

Δημοτικό σχολείο Ελεώνα – Θήβας.

### ***Χρονολογία***

Από 11-11-2013 έως 15-11-2013

### ***Διδακτική/θεματική ενότητα***

Σχολικό εγχειρίδιο Γλώσσα Β΄ Δημοτικού, Ενότητα 5: «Πάμε για ψώνια;».

### ***Διαθεματικό***

Όχι

### ***Χρονική διάρκεια***

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 διδακτικές ώρες

### ***Χώρος***

Ι. Φυσικός χώρος



Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας.

### ***Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή***

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν βασική εξοικείωση με τη χρήση του ηλεκτρολογίου και του «ποντικιού», βασική εμπειρία χρήσης του Η/Υ (άνοιγμα φακέλου και αρχείου, αποθήκευση), αλλά και βασική ικανότητα ομαδοσυνεργατικής αλληλεπίδρασης.

Αντίστοιχα για τον εκπαιδευτικό χρειάζεται να έχει βασική γνώση χρήσης απλών λογισμικών (κειμενογράφου, λογισμικού παρουσίασης), αναζήτησης στο διαδίκτυο, ώστε να παρέχει γρήγορη και άνετη λύση στα προβλήματα που θα προκύπτουν στους μαθητές και στις μαθήτριες όπου και όταν τη χρειάζονται.

Προβλέπεται η ύπαρξη Η/Υ –ένας για κάθε μια ομάδα– η ύπαρξη ενός Η/Υ της τάξης, αλλά και ενός βιντεοπροβολέα (ή διαδραστικού πίνακα) για τη συζήτηση στην ολομέλεια. Για την υποβοήθηση του/της εκπαιδευτικού έχει δημιουργηθεί ενδεικτικό συνοδευτικό υλικό.

### ***Εφαρμογή στην τάξη***

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

### ***Το σενάριο στηρίζεται***

Ελένη Κιούση, Οι παροιμίες των μηνών, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Δημοτικού, 2013.

### ***Το σενάριο αντλεί***

---

## **B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ**

Αφορμή για το σενάριο αποτέλεσαν οι παροιμίες του βιβλίου του μαθητή και οι δραστηριότητες του Τετραδίου Εργασιών, που αξιοποίησαν την εκμάθηση των μηνών συνδέοντάς τους με παροιμίες, όπως αυτές έχουν εκφραστεί από τον λαό. Μέσα από τις δραστηριότητες επιχειρήθηκε να καλυφθεί ένα κενό. Αυτό εστίαζε στην



ολόπλευρη εκμάθηση των μηνών του έτους με απλές, λαϊκές εκφράσεις, συνδυάζοντας –όπου ήταν δυνατό– τις λέξεις με στοιχεία γραμματισμού. Βασική προϋπόθεση αποτέλεσε η ενεργητική εμπλοκή των μαθητών/-τριών, ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματική μάθηση. Επιπρόσθετα, μέσα από τις δραστηριότητες του σεναρίου αναπτύχθηκε ένας παιγνιώδης τρόπος προσέγγισης, με σκοπό την πρόκληση στην ευχαρίστηση, στην διασκέδαση, στο παίξιμο με τις φράσεις και τα νοήματά τους, ενώ συνέβαλλε στην κριτική και επαγωγική σκέψη τους. Επιπλέον, η επαφή των μαθητών/-τριών, με το κειμενικό είδος των παροιμιών εξάσκησε την διαίθησή τους κάνοντας υποθέσεις, προκειμένου να ερμηνευτεί το μεταφορικό περιεχόμενο, να κατανοήσουν τη δομή και τη λειτουργία, να αναζητήσουν πληροφορίες που αφορούσαν γλωσσικές ιδιοτυπίες.

Με την πρόταση του σεναρίου αυτού, εμπλουτίστηκε το υλικό του σχολικού εγχειριδίου, ενώ παράλληλα δόθηκε μια άλλη εναλλακτική προοπτική με την ένταξη των ΤΠΕ στη διδασκαλία.

## Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

### *Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο*

Οι παροιμίες συναντώνται συχνά στα βιβλία της Γλώσσας και στα Ανθολόγια όλων των τάξεων του Δημοτικού, καθώς ανταποκρίνονται στην ηλικία των μικρών μαθητών/-τριών. Μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διδακτικής επεξεργασίας διότι είναι σύντομες φράσεις –πεζές ή έμμετρες– και για τον λόγο αυτό αγαπητές στους μαθητές, οι οποίες διατυπώνουν μεταφορικά ή αλληγορικά κάποια αποκρυσταλλωμένη γνώμη, βγαλμένη από την εμπειρία και τη σοφία της ζωής. Μεταδίδονται από γενιά σε γενιά, τις χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας ομιλία σαν παράδειγμα ή επιχείρημα των οποίων οι αλήθειες δεν επιδέχονται αμφισβήτηση.

Η εξοικείωση και επαφή των μαθητών/-τριών με τα συγκεκριμένα κειμενικά είδη συνέβαλε στην καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού τους λόγου, ενώ οι



ΤΠΕ ως περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού ενσάρκωσαν αντιλήψεις που είχαν σχέση με το κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον και δημιούργησαν νέες προκλήσεις και δεδομένα με τη διδασκαλία τους.

Οι εκπαιδευτικές εφαρμογές των ΤΠΕ συνδύασαν την αλληλεπίδραση με τους συμμαθητές, με το μέσο (H/Y), με τις πηγές, προώθησαν την αυτενέργεια, την αισθητική καλλιέργεια, τη φαντασία, την εύρεση της πιο αποτελεσματικής λύσης σε κάθε πρόβλημα.

Με βάση τα παραπάνω, η πρότασή μας στο παρόν σενάριο είχε ως στόχο να προσανατολίσει τους μαθητές στην αναζήτηση πληροφοριών που τους οδήγησαν στην οικοδόμηση των γνώσεων μέσα από την κατάλληλη διδακτική επεξεργασία. Στο συγκεκριμένο σενάριο επιχειρήθηκε η καλλιέργεια πολιτιστικής συνείδησης μέσα από την αυθόρμητη αλλά περιεκτική/λαϊκή έκφραση. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναζήτησαν πληροφορίες από το διαδίκτυο, τις συγκεκριμενοποίησαν σε σχέση με τους μήνες, αντάλλαξαν προφορικά σκέψεις, αξιολόγησαν τα στοιχεία που βρήκαν, επιλέγοντας την πιο κατάλληλη για το θέμα τους, ενώ παράλληλα ανέπτυξαν την αισθητική τους απόλαυση.

Οι διδακτικές δραστηριότητες που προτάθηκαν είχαν σκοπό να δημιουργήσουν μέσα στην τάξη συνθήκες επικοινωνιακής χρήσης της γλώσσας, διεγείροντας το ενδιαφέρον των μαθητών, προσεγγίζοντας τη μάθηση μέσα από την ευχαρίστηση. Επιπλέον, οι παροιμίες αποτέλεσαν αφορμή για διαπολιτισμική προσέγγιση, την οποία ο/η εκπαιδευτικός αξιοποίησε, ζητώντας από τους μαθητές διαφορετικής εθνικής προέλευσης να βρουν και να πουν στην τάξη παροιμίες του τόπου τους.

Στο πλαίσιο αυτό, ο/η εκπαιδευτικός έρχεται ως αρωγός, ανέλαβε τον ρόλο του διαμεσολαβητή προσεγγίζοντας τη θεωρία μέσα από την πράξη. Επεδίωξε την οικοδόμηση των γνώσεων συνεργατικά μέσα από ένα δημιουργικό και ευχάριστο κλίμα θετικής αλληλεπίδρασης. Στήριξε κάθε ατομική προσπάθεια και προώθησε την καλλιέργεια των διαπροσωπικών σχέσεων των μελών της ομάδας, ενώ ο H/Y,



αντιμετωπίστηκε ως ένα δυναμικό εργαλείο μάθησης. Επιπρόσθετα, μέσα από τη διδασκαλία με παιγνιώδη τρόπο οι μαθητές/-τριες συμμετείχαν στη γνώση, χωρίς το φόβο του λάθους, αφού αυτό αρκετές φορές αποτέλεσε το κίνητρο για μάθηση. Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά, καλλιέργησαν τον επικοινωνιακό λόγο, έκαναν συγκρίσεις, συσχέτισαν, αξιολόγησαν, ανέλαβαν με υπευθυνότητα την ολοκλήρωση του έργου που τους είχε ανατεθεί.

#### **Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ**

Επιχειρήθηκε να αποκτήσουν οι μαθητές/-τριες γνώσεις για τον κόσμο και τη γλώσσα, ενώ παράλληλα καλλιέργησαν γραμματισμούς πέρα από αυτούς που προσφέρει το σχολικό εγχειρίδιο.

#### ***Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής***

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να αντιληφθούν ότι η γλώσσα εξελίσσεται μέσα από ιστορικές και πολιτισμικές επιδράσεις·
- να γνωρίσουν τις παροιμίες ως απαραίτητα στοιχεία της πολιτιστικής μας ταυτότητας και κληρονομιάς·
- να τις κατηγοριοποιήσουν ανάλογα με το νοηματικό τους περιεχόμενο·
- να διακρίνουν εκείνες που συνδέονται με τους μήνες του έτους·
- να συνδέσουν τις καθημερινές ασχολίες των ανθρώπων με την εκτύλιξη των μηνών ή των εποχών του έτους·
- να εξασκηθούν στον τρόπο χρήσης αντίστοιχων κειμενικών ειδών: ερμηνεία, μεταφορά περιεχομένου στον καθημερινό λόγο·
- να αποκτήσουν ακούσματα που δημιουργούν αισθητική απόλαυση με τους «12 μήνες αθλητές», μεταφέροντας το περιεχόμενο και σε άλλες μορφές τέχνης·



- να γνωρίσουν τις παροιμίες και άλλων λαών, να προσεγγίσουν τον πολιτισμό τους σε σχέση με τις γλωσσικές ιδιοτυπίες τους.

### **Γνώσεις για τη γλώσσα**

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να αναπτύξουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο μέσα από τη χρήση πεζών ή έμμετρων φράσεων·
- να κατανοήσουν την περιεκτικότητα του λόγου μέσα από μικρές-σύντομες φράσεις, γεμάτες νόημα·
- να διατυπώσουν υποθέσεις, προκειμένου να ερμηνεύσουν το αλληγορικό περιεχόμενο και το συχνά πνευματώδες και σκωπτικό ύφος των παροιμιών·
- να γνωρίσουν τη δομή της σύνταξης αυτών των προτάσεων, να μπορούν να τις διακρίνουν από άλλα κειμενικά είδη και να τις χρησιμοποιούν στον λόγο τους·
- να πλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με τη γνωριμία παράγωγων και συνώνυμων λέξεων·
- να εξασκηθούν στην απομνημόνευση του συγκεκριμένου είδους και να το αξιοποιούν ανάλογα στη γραπτή ή προφορική τους έκφραση·
- να εξοικειωθούν με τις ονοματικές προτάσεις ως ένα ιδιαίτερο είδος συντακτικού λόγου –μορφολογία της πρότασης– (π.χ: *Αλωνάρη με τ' αλώνια και με τα χρυσά πεπόνια*).

### **Γραμματισμοί**

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση του αριστερού πλήκτρου του ποντικιού·
- να εξασκηθούν στη χρήση των επιλογών της «Αντιγραφής – Επικόλλησης, Αποθήκευσης»·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση των μηχανών αναζήτησης και την ασφαλή πηγή πληροφόρησης·





- να μάθουν να πλοηγούνται σε έγκυρες ιστοσελίδες·
- να γνωρίσουν τη χρήση του ηλεκτρονικού λεξικού και της ηλεκτρονικής εγκυκλοπαίδειας·
- να επιλύουν διαδικτυακά δραστηριότητες εξάσκησης·
- να ταξινομούν ηλεκτρονικές πληροφορίες, λειτουργώντας με την κριτική σκέψη·
- να οργανώνουν τις σκέψεις/ιδέες·
- να εξοικειωθούν στην παραγωγή πολυτροπικών κειμένων, συνδυάζοντας κείμενο, εικόνα ή ήχο
- να χρησιμοποιούν τις προηγούμενες γνώσεις για τη συμπλήρωση ενός εννοιολογικού χάρτη·
- να ακολουθούν οδηγίες από τα φύλλα δραστηριοτήτων για να ολοκληρώσουν μια εργασία·
- να δημιουργούν φακέλους για τη συγκέντρωση του υλικού τους·
- να δημιουργήσουν μια ηλεκτρονική ζωγραφιά, διαφορετική από εκείνη που γίνεται με χαρτί και μολύβι·
- να γράψουν κείμενο στον επεξεργαστή κειμένου.

### ***Διδακτικές πρακτικές***

Η τάξη εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου αποτελείται από 9 μαθητές/-τριες. Η ύπαρξη των ομάδων αποτέλεσε τη βασική μορφή οργάνωσης της τάξης κατά το μεγαλύτερο μέρος της εφαρμογής του σεναρίου. Από την αρχή του σεναρίου, οι μαθητές/-τριες χωρίστηκαν σε πέντε ομάδες των δύο ατόμων, εκτός από την τελευταία η οποία αποτελούνταν από έναν μαθητή. Οι δραστηριότητες στις οποίες κλήθηκαν να εργαστούν τα παιδιά ήταν ομαδικές, με στόχο την καλλιέργεια του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών αλλά και των ομάδων. Αρχικά εργάστηκαν στη διερεύνηση πληροφοριών με αναζήτηση συγκεκριμένων λέξεων από το διαδίκτυο, ενώ δεν έλειπαν και οι προσπάθειες «αυτονόμησης», καθώς ανέλαβαν



διαφορετικές αλλά ισοδύναμες εργασίες. Κάθε φορά που ολοκλήρωναν κάποια δραστηριότητα παρουσίαζαν τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια της τάξης. Σε όλη την πορεία κατανόησης, επίτευξης των εργασιών και επίλυσης τυχόν προβλημάτων τους η εκπαιδευτικός της τάξης, στεκόταν δίπλα στους μικρούς μαθητές.

### **Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ**

Αφορμή του σεναρίου για το συγκεκριμένο θέμα δόθηκε από τον προοργανωτή της [ενότητας 5](#) του σχολικού βιβλίου, για την εκμάθηση των μηνών και η σύνδεσή τους με τις παροιμίες (*Γλώσσα Β' Δημοτικού*, Βιβλίο Μαθητή, τεύχος α', σ. 41 και σ. 50). Επίσης, συνδέθηκαν οι μήνες με το τραγούδι «Δώδεκα μήνες αθλητές», μέσα στο πλαίσιο της καλλιέργειας της αισθητικής απόλαυσης και ευχαρίστησης (*Γλώσσα Β' Δημοτικού*, Τετράδιο εργασιών, τεύχος α', σ. 26). Επιπλέον, έγινε επανάληψη στον συλλαβισμό που είχαν αποκτήσει από τις προηγούμενες ενότητες. Αρχικά, πραγματοποιήθηκε συζήτηση για τους μήνες της συγκεκριμένης εποχής (Φθινόπωρο, για τον λόγο αυτό συνδέθηκαν με την 1η ενότητα) στην ολομέλεια της τάξης. Οι μαθητές/-τριες διατύπωσαν την ιεραρχική σειρά των μηνών, τον αριθμό των ημερών που έχει ο καθένας και την εποχή στην οποία ανήκουν. Ανιχνεύτηκαν προηγούμενες γνώσεις τους και διαβάστηκαν οι παροιμίες της σ. 50.

#### ***Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο***

Το θέμα των παροιμιών συνδυασμένο με τους μήνες συνιστάται ως αντικείμενο διαπραγμάτευσης της Β' Τάξης στα πλαίσια του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας (*Γλώσσα Β' Δημοτικού*, [Βιβλίο Μαθητή, τεύχος α', 5<sup>η</sup> ενότητα](#): «Πάμε για ψώνια», σ. 50 και Τετράδιο Εργασιών, τεύχος α', 5<sup>η</sup> ενότητα, σ. 26).

#### ***Αξιοποίηση των ΤΠΕ***

Σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, επιδιώχθηκε μέσα από το σενάριο οι μικροί μαθητές να γνωρίσουν τον Η/Υ με βιωματικές εμπειρίες, να κατανοήσουν ότι είναι



ένα εναλλακτικό εργαλείο που ανταποκρίνεται στις μαθησιακές ανάγκες τους και τα αποτελέσματά του είναι διαφορετικά από εκείνα της απλής χρήσης του χαρτιού και του μολυβιού. Παράλληλα, η παιδαγωγική και διδακτική αξία του σεναρίου μέσω των ΤΠΕ προώθησε την εξάσκηση των μαθητών στη χρήση του κειμενογράφου, στη χρήση της εντολής για δημιουργία φακέλου, στην αποθήκευση αρχείων, στην αναζήτηση λέξεων από ένα διαδικτυακό λεξικό και ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες, στη συμπλήρωση διαδικτυακά ενός εννοιολογικού χάρτη και στη δημιουργία ζωγραφικής – επεξεργασίας εικόνας.

### ***Κείμενα***

Παροιμίες και μήνες του έτους, κείμενα και παραμύθι από το διαδίκτυο, λήμματα από διαδικτυακά και ηλεκτρονικά λεξικά, διαδικτυακή εννοιολογική χαρτογράφηση και ζωγραφική, (συνδυασμός εικόνας/κειμένου).

### ***Βίντεο***

Χρησιμοποιήθηκε το ακουστικό βίντεο με τις παροιμίες (3.36'), από τη Μελίνα Τανάγρη:

- «[Παροιμίες Μελίνα Τανάγρη](#)» και οι μαθητές τραγούδησαν τους «12 μήνες αθλητές» (1.58'), μαζί με το ακουστικό βίντεο,
- «[12 Μήνες Αθλητές 12.12.12](#)», από το « Εδώ Λιλιπούπολη», Ν. Κυπουργός, Δ. Μαραγκόπουλος, Λένα Πλάτωνος, Μαριανίνα Κριεζή.
- Βίντεο ζωγραφικής με το μήνα Μάρτιο (2'): «[Μάρτιος παροιμίες ζωγραφική.wmv](#)»

### ***Ιστοσελίδες***

- Πύλη για την ελληνική γλώσσα: [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#)
- [Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια: http://el.wikipedia.org](#)
- Εφαρμογές Γλωσσικής Τεχνολογίας, [http://www.neurolingo.gr](#)

Για την ανεύρεση παροιμιών που σχετίζονται με τους μήνες προτείνονται οι ιστοσελίδες:



- [Παροιμίες για τους Μήνες και τις Εποχές](#)
- [Λαϊκή παράδοση - λαϊκά ονόματα μηνών.](#)
- <http://www.paroimies.gr>
- [http://dreamskindergarten.blogspot.gr/2011/07/blog-post\\_5368.html](http://dreamskindergarten.blogspot.gr/2011/07/blog-post_5368.html)
- [http://www.paidika.gr/index.php?option=com\\_content&task=view&id=534&Itemid=83](http://www.paidika.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=534&Itemid=83)
- [Ελληνικές παροιμίες – Βικιφθέγματα](#)  
[http://el.wikiquote.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82\\_%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BF%CE%B9%CE%BC%CE%AF%CE%B5%CF%82](http://el.wikiquote.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82_%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BF%CE%B9%CE%BC%CE%AF%CE%B5%CF%82)
- [http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=48&cat\\_id=2](http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=48&cat_id=2)
- [http://www.matia.gr/7/71/7106/7106\\_3\\_01.html](http://www.matia.gr/7/71/7106/7106_3_01.html)
- [http://paramithi-paramithi.blogspot.gr/2010/02/blog-post\\_7230.html](http://paramithi-paramithi.blogspot.gr/2010/02/blog-post_7230.html)
- <http://www.text2mindmap.com>
- <http://pixlr.com/editor>

### *Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις*

#### **1η & 2η διδακτική ώρα**

*Παρουσίαση των μηνών και σύνδεσή τους με τις παροιμίες*

Η εκπαιδευτικός, παίρνοντας αφορμή από το σχολικό βιβλίο για την εκμάθηση των μηνών σε σχέση με τις παροιμίες, αξιοποίησε το παρεχόμενο υλικό του σχολικού βιβλίου της σελίδας 50 του α' τεύχους. Οι μαθητές διάβασαν τις παροιμίες με τους μήνες και ακολούθησε συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Οι ερωτήσεις που τέθηκαν ήταν: «Ποιοι μήνες αναφέρονται στο βιβλίο; Εσείς γνωρίζετε άλλες παροιμίες που έχουν σχέση με τους μήνες;». Αφού οι μαθητές/-τριες εξέφρασαν τις

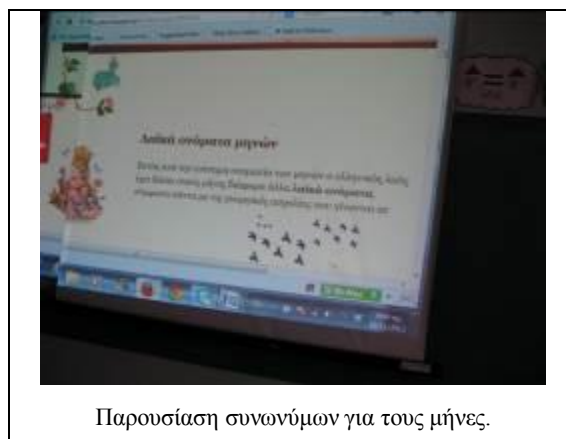


γνώσεις τους και ακούστηκαν όλες οι απόψεις, προχώρησαν στην ανάγνωση περισσότερων παροιμιών από σχετικά βιβλία, που είχαν φέρει για το σκοπό αυτό.

Είχε προταθεί από την εκπαιδευτικό να γίνει μια αναζήτηση στην βιβλιοθήκη του σπιτιού τους, για βιβλία που περιέχουν παροιμίες ή παραμύθια και καταλήγουν συμπερασματικά σε παροιμίες. Η ανταπόκριση των μαθητών/τριών ήταν μεγάλη. Δόθηκαν λοιπόν, τα πρώτα ερεθίσματα και στην συνέχεια προβλήθηκε στον βιντεοπροβολέα της τάξης το ακουστικό βίντεο με το τραγούδι «[12 Μήνες Αθλητές](#)». Οι μαθητές/-τριες ενθουσιάστηκαν με το άκουσμα του τραγουδιού, ενώ αρκετοί το τραγουδούσαν συγχρόνως με την προβολή του βίντεο. Ακολούθησε συζήτηση σχετική με τους μήνες, όπου τους ζητήθηκε να τους πουν ονομαστικά, να αναφέρουν το είδος ένδυσης για τον καθένα και τις ασχολίες των ανθρώπων –κυρίως αγροτικές– για όσους μήνες γνωρίζουν.

Στη συνέχεια, προβλήθηκε το βίντεο της Μελίνας Τανάγρη με τις παροιμίες: «[Παροιμίες Μελίνα Τανάγρη](#)». Επειδή οι συγκεκριμένες παροιμίες που ακούστηκαν είναι ευρύτερου περιεχομένου και δεν αφορούν μόνο τους μήνες, κάποιοι/-ες μαθητές/-τριες είπαν ότι τις είχαν ακούσει από την γιαγιά τους ή την μητέρα τους.

Τη δεύτερη ώρα προβλήθηκε ένα λαϊκό παραμύθι που έχει σχέση με το θέμα μας, από τη σελίδα «[Παραμύθι – παραμύθι...](#)». Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του σεναρίου, διαβάστηκε από την εκπαιδευτικό με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα στην ολομέλεια της τάξης και ακολούθησε η αξιοποίησή του με εποικοδομητική συζήτηση. Οι μαθητές/-τριες ανέφεραν με τη σειρά όλους τους μήνες, ενώ λίγοι γνώριζαν τα συνώνυμά τους. Αφού πρώτα συζήτησαν με την ομάδα τους, ανέλαβε ένας εκπρόσωπος από την κάθε μια και έκανε γνωστό στις υπόλοιπες ότι: ο Ιούνιος λέγεται και Θεριστής «γιατί οι αγρότες θερίζουν τα σπαρτά», ο Ιούλιος λέγεται και Αλωνάρης «γιατί αλωνίζουν τα σιτάρια», ο Σεπτέμβριος λέγεται και Τρυγητής «γιατί γίνεται ο τρύγος των σταφυλιών» –και ότι το έχουν ακούσει από τις γιαγιάδες τους– και τέλος ο Φεβρουάριος λέγεται και κουτσοφλέβαρος «γιατί έχει πιο λίγες μέρες από τους άλλους μήνες».



Παρουσίαση συνώνυμων για τους μήνες.

Για τους υπόλοιπους μήνες δεν γνώριζαν άλλα συνώνυμα. Ακολούθησε συζήτηση και τους έγινε πρόταση από την εκπαιδευτικό, αν θα ήθελαν να μάθουν περισσότερες πληροφορίες για το θέμα και η απάντησή τους ήταν θετική. Για το σκοπό αυτό, κάποιος μαθητής πρότεινε να κάνουμε αναζήτηση στο διαδίκτυο. Η αναζήτηση έγινε από τους ίδιους –με την καθοδήγηση της εκπαιδευτικού– οι οποίοι βρήκαν αρκετές ιστοσελίδες με συνώνυμα των μηνών. Επικράτησε η αναζήτηση της τρίτης ομάδας από το blog: [Λαϊκή παράδοση – λαϊκά ονόματα μηνών](#). Η παραπάνω αναζήτηση δεν αναφέρεται στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου, αλλά κρίθηκε απαραίτητη –ως πηγή πληροφόρησης– διότι άγγιζε τα ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών.

### 3η & 4η διδακτική ώρα

*Αναζήτηση του όρου, συλλαβισμός και εύρεση συγκεκριμένων παροιμιών.*

Το 2ο δίωρο άρχισε με ερωτήματα που έθεσε η εκπαιδευτικός, όπως: «Τι είναι οι παροιμίες; Από πού προέρχονται; Υπάρχουν ή γνωρίζετε παροιμίες για τους μήνες;». Ο προβληματισμός στις ομάδες ήταν άμεσος, αφού συζήτησαν μεταξύ τους και πρότειναν να γίνει αναζήτηση σε ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες, λεξικά και σε



ιστοσελίδες παρόμοιου περιεχομένου. Έτσι η πρώτη ομάδα αναζήτησε το λήμμα «παροιμία» στην εγκυκλοπαίδεια Βικιπαίδεια <http://el.wikipedia.org>, η δεύτερη έκανε αναζήτηση στο λεξικό της ελληνικής γλώσσας [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#), η  τρίτη στη σελίδα [paroimies.gr](http://paroimies.gr). Τέλος η τέταρτη και η πέμπτη ομάδα διερεύνησε τη σελίδα [neurolingo.gr](http://neurolingo.gr), για να δει τον συλλαβισμό και τη μορφολογία των λέξεων για τον κάθε μήνα. Η κάθε ομάδα εξερεύνησε τη δική της σελίδα, ενώ οι δύο τελευταίες μοιράστηκαν –για τον συλλαβισμό των λέξεων– τους μήνες του έτους (από έξι η καθεμία).

Αφού διάβασαν τις πληροφορίες από τις επιλεγμένες σελίδες, συζήτησαν για το ιστορικό των λέξεων και αποσαφηνίστηκαν οι όροι. Ανέλαβε ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα να μιλήσει στην ολομέλεια της τάξης και να κάνει γνωστές τις πληροφορίες σε όλους. Οι οδηγίες για την ανίχνευση της εργασίας δόθηκαν σε ξεχωριστό [φύλλο εργασίας](#) για την κάθε ομάδα. (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1<sup>ο</sup> φύλλο εργασίας > Πρώτη εργασία > Αναζήτηση πληροφοριών). Σκοπός της εργασίας αυτής ήταν οι μαθητές/τριες να εξοικειωθούν στην αναζήτηση στοχευμένων πληροφοριών και στη χρήση του αριστερού πλήκτρου του ποντικού, καθώς οι γνώσεις τους για τις ενέργειες αυτές ήταν ελάχιστες.

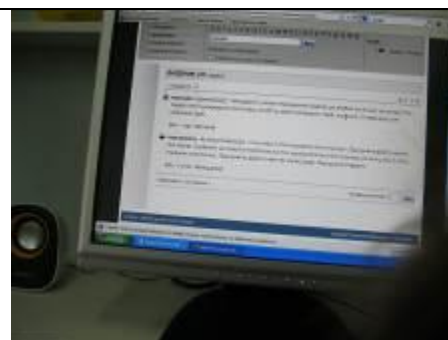
Το 1ο φύλλο εργασίας > Πρώτη εργασία, με τις οδηγίες προβάλλεται στον βιντεοπροβολέα της τάξης και οι μαθητές/-τριες τις ακολουθούν. Υπάρχει άμεση παροχή βοήθειας από την εκπαιδευτικό στις ομάδες που δυσκολεύονται.



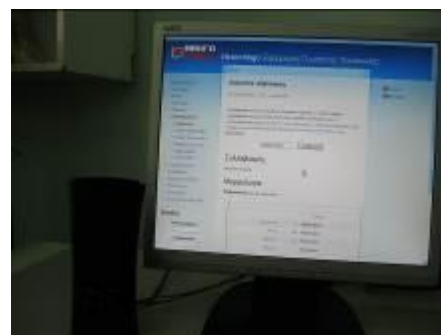
Πρώτη ομάδα: αναζήτηση του λήμματος παροιμία από την εγκυκλοπαίδεια Βικιπαίδεια.



Τρίτη ομάδα: αναζήτηση από την ιστοσελίδα παροιμίες.



Δεύτερη ομάδα: αναζήτηση από το λεξικό της ελληνικής γλώσσας, Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής.



Τέταρτη και πέμπτη ομάδα: αναζήτηση από την σελίδα neurolingo για τον συλλαβισμό και τη μορφολογία των λέξεων.

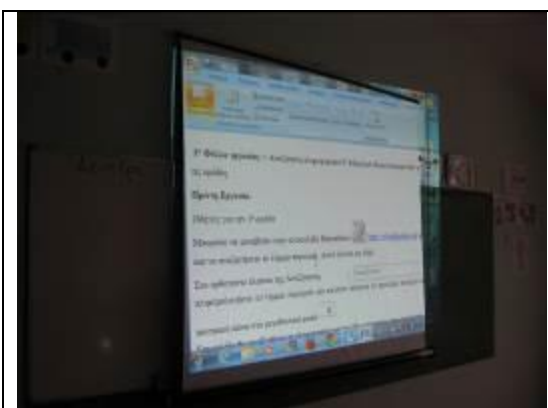
Αφού οι μαθητές/-τριες αναζήτησαν τις σχετικές πληροφορίες, ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα ανακοίνωσε στις υπόλοιπες ό,τι είχε βρει. Επιπλέον, από την 4η και 5η ομάδα ένας μαθητής και μια μαθήτρια αντίστοιχα, έγραψε ενδεικτικά στον πίνακα της τάξης τον συλλαβισμό των μηνών: Φεβρουάριος και Αύγουστος.

Αυτό που παρατηρήθηκε είναι ότι οι μαθητές εξοικειώθηκαν στην αναζήτηση πληροφοριών από τις συγκεκριμένες εγκυκλοπαίδειες και τα λεξικά, στον





συλλαβισμό των λέξεων, καθώς και στην χρήση του αριστερού πλήκτρου του ποντικού.

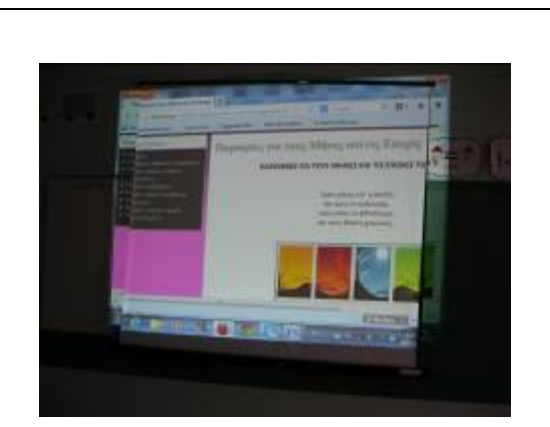


Προβολή του 1<sup>ου</sup> Φύλλου εργασίας > πρώτη εργασία, με τις οδηγίες.



Προβολή του συλλαβισμού των μηνών και παρουσίαση στην ολομέλεια της τάξης.

Προχωρώντας στην [αναζήτηση παροιμιών](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1<sup>ο</sup> φύλλο εργασίας > Δεύτερη εργασία > Αναζήτηση πληροφοριών) που αφορούν τους μήνες στην ιστοσελίδα [Παροιμίες για τους Μήνες και τις Εποχές](#) –όπου κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με την εποχή που ανήκει ο κάθε μήνας– οι μαθητές/-τριες διάβασαν από τον βιντεοπροβολέα της τάξης τις σχετικές παροιμίες. Η εργασία αυτή αποτέλεσε το κίνητρο για την επόμενη δραστηριότητα της εννοιολογικής χαρτογράφησης.





<p>Προβολή του 1<sup>ου</sup> Φύλλου εργασίας &gt; δεύτερη εργασία, με τις οδηγίες.</p>	<p>Παρουσίαση παροιμιών ανά εποχή και μήνα.</p>
---	---

### 5η & 6η διδακτική ώρα

*Αναπαράσταση των γνώσεων – εννοιολογική χαρτογράφηση – διάκριση κειμενικών ειδών/ Στην ολομέλεια της τάξης και στις ομάδες.*

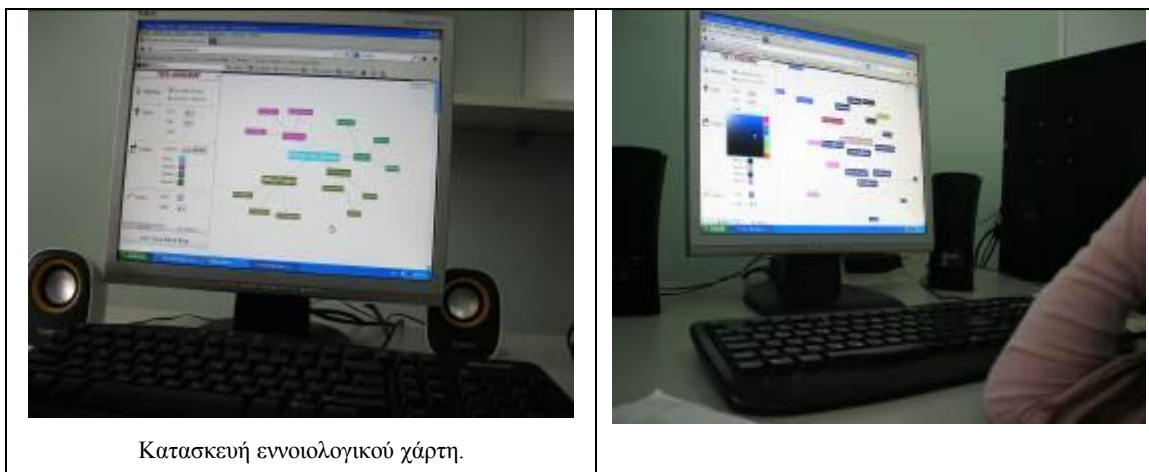
Σε αυτή τη φάση οι μαθητές/-τριες παρακινήθηκαν να αναπαραστήσουν τις πληροφορίες που ήδη ήξεραν με ένα εργαλείο εννοιολογικής χαρτογράφησης.

Η επιλογή έγινε με το text2mindmap, ένα διαδικτυακό εργαλείο Web 2.0, <http://www.text2mindmap.com>, για την οπτικοποίηση των σχέσεων που υπάρχουν ανάμεσα στις έννοιες που δομούν το συγκεκριμένο θέμα. Έτσι η διδακτική αξία προσεγγίστηκε από την πλευρά της οργάνωσης των αναπαραστάσεων των εννοιών και της ανίχνευσης των πρότερων γνώσεων των μαθητών/-τριών. Ζητήθηκε να συμπληρωθούν οι εποχές και οι μήνες της καθεμίας.

Στη συνέχεια προβλήθηκε στον βιντεοπροβολέα το [φύλλο εργασίας](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, 2<sup>ο</sup> φύλλο εργασίας > Πρώτη εργασία > Αναπαράσταση γνώσεων) όπου η κάθε ομάδα ακολουθώντας τις οδηγίες από το φύλλο, συμπλήρωσε τον δικό της εννοιολογικό χάρτη στον Η/Υ. Στη συγκεκριμένη φάση κρίθηκε σκόπιμο η εκπαιδευτικός να τις επαναλάβει στην ολομέλεια της τάξης, για να γίνει κατανοητή η διαδοχή των βημάτων. Η εργασία ήταν κοινή για όλες τις ομάδες. Όταν τελείωσαν την χαρτογράφηση, έγινε οπτικός έλεγχος –για τυχόν λάθη– ενώ μια ομάδα άνοιξε το αρχείο της και το διάβασε στις υπόλοιπες. Η παροχή βοήθειας ήταν άμεση, την στιγμή που τη χρειάζονταν οι μαθητές. Παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά έγραψαν εύκολα



τους μήνες μέσα στο πλαίσιο κειμένου που παρέχεται από την πλατφόρμα. Αυτό που τους κέντρισε το ενδιαφέρον ήταν οι τελικές όψεις στην επιλογή των χρωμάτων, ώστε να παρουσιάσουν έναν χάρτη σύμφωνα με τα χρώματα που χαρακτηρίζει την κάθε εποχή. Αυτό που συνήθως επέλεγαν ήταν ο χειμώνας με μπλε χρώμα, η άνοιξη με πράσινο, το καλοκαίρι κίτρινο και το φθινόπωρο πορτοκαλί. Επίσης, έκαναν αρκετές δοκιμές και στις γραμμές (παχιές ή λεπτές) που ενώνουν την κάθε εποχή με τους μήνες. Τέλος, η κάθε ομάδα αποθήκευσε την εργασία της σε έναν δικό της φάκελο στην επιφάνεια εργασίας.

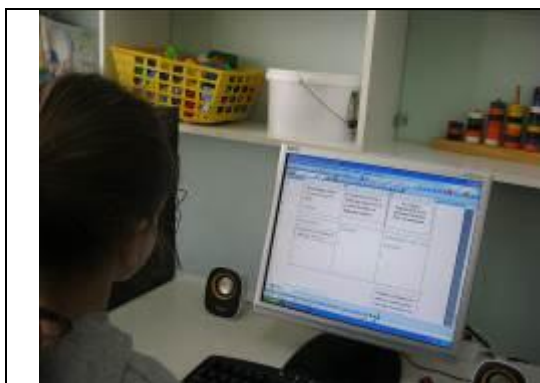


Κατασκευή εννοιολογικού χάρτη.

Κατόπιν, δόθηκε στις ομάδες ένα [φύλλο εργασίας](#) (2<sup>ο</sup> φύλλο εργασίας > Δεύτερη εργασία > Διάκριση κειμενικών ειδών), στο οποίο οι μαθητές/-τριες έπρεπε να διακρίνουν τις παροιμίες ανάμεσα σε 5 διαφορετικά είδη κειμένων. Πηγή του υλικού: [http://www.paidika.gr/index.php?option=com\\_content&task=view&id=534&Itemid=83](http://www.paidika.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=534&Itemid=83). Έτσι έπρεπε να διακρίνουν τις παροιμίες ανάμεσα στο αίνιγμα, στο γλωσσοδέτη, στο ποίημα, στο νανούρισμα και στο απόσπασμα από ένα παραμύθι. Τα κείμενα ήταν γραμμένα στον επεξεργαστή κειμένου και οι ομάδες πραγματοποίησαν την εργασία με την εντολή drag & drop σε 6 στήλες. Η εργασία ήταν κοινή για όλες τις ομάδες. Στο τέλος της δραστηριότητας, μια ομάδα παρουσίασε την εργασία της στην ολομέλεια της τάξης και τεκμηρίωσε προφορικά την απάντησή της. Αυτό που οι



μαθητές/-τριες είπαν όταν συμπλήρωναν τον πίνακα με τα διαφορετικά κειμενικά είδη ήταν ότι η διάκριση έγινε με βάση το λεκτικό περιεχόμενο των κειμένων, όπως: «μια φορά κι έναν καιρό...», γιατί έτσι αρχίζουν τα παραμύθια», από την ερώτηση «τι είναι;», κατάλαβαν ότι η καταχώρηση έπρεπε να γίνει στο αίνιγμα, από την έκφραση «νάνι, νάνι...» στο νανούρισμα, από την επανάληψη των συλλαβών «η διπλογυριγυριστή, διπλογυριστά», ότι ήταν ένας γλωσσοδέτης και τέλος το ποίημα το ήξεραν, γιατί το διδάχτηκαν πρόσφατα.



Επίλυση του 2<sup>ου</sup> φύλλου εργασίας > Δεύτερη εργασία  
> διάκριση κειμενικών ειδών.





## 7η & 8η διδακτική ώρα

*Αναζήτηση παροιμιών με συγκεκριμένο περιεχόμενο στο διαδίκτυο*

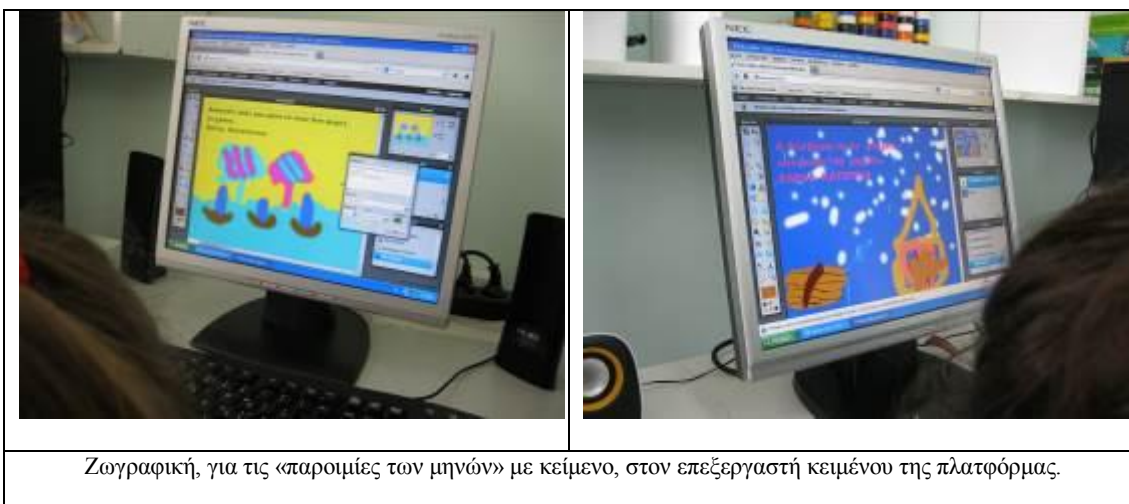
Στη φάση αυτή οι μαθητές/-τριες αναζήτησαν παροιμίες σχετικές με τους μήνες σε μια εκπαιδευτική ιστοσελίδα [http://dreamskindergarten.blogspot.gr/2011/07/blog-post\\_5368.html](http://dreamskindergarten.blogspot.gr/2011/07/blog-post_5368.html). Η αναζήτηση αυτή είχε ως στόχο να βρουν παροιμίες που αφορούσαν τους μήνες, τις οποίες διάβασαν, παραδειγματίστηκαν από τα εικονόλεξα και κατόπιν δημιούργησαν τη δική τους εικόνα-ζωγραφιά, στον επεξεργαστή και δημιουργό εικόνων που βρίσκεται στη δικτυακή σελίδα [pixlr.com/editor](http://pixlr.com/editor).

Οι μαθητές/-τριες ήταν ήδη χωρισμένοι/-ες σε ομάδες, έτσι η κάθε ομάδα έβρισκε τη δική της εποχή με τους αντίστοιχους μήνες.

Στο [φύλλο εργασίας](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, 3<sup>ο</sup> φύλλο εργασίας > Εικονική αναπαράσταση των παροιμιών με συνδυασμό κειμένου) που μοιράστηκε στους μαθητές, περιγράφονται και οι σχετικές οδηγίες για τη δημιουργία εικόνας από το [pixlr.com/editor](http://pixlr.com/editor) (οι οποίες αφορούν μόνο τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν). Οτιδήποτε άλλο χρειάστηκε, εξηγήθηκε από την εκπαιδευτικό στην ολομέλεια της τάξης κατά τη διάρκεια προβολής των εικόνων στον βιντεοπροβολέα. Η εκπαιδευτική αξία ενός online διαδικτυακού εργαλείου Web 2.0, ήταν καθοριστική, διότι οι μαθητές/-τριες δεν είχαν δουλέψει πάλι σε κάτι αντίστοιχο. Επιπλέον, οι μαθητές μέσα από την ζωγραφική δημιούργησαν τα προσωπικά τους έργα, εξωτερίκευαν τα συναισθήματά τους, απέδωσαν με το δικό τους χρώμα τις παροιμίες των μηνών. Το τρίπτυχο ζωγραφική – δημιουργία κειμένου – τεχνολογικό εργαλείο (H/Y), αποτέλεσε μια διαφορετική προσέγγιση της μάθησης με ξεχωριστή διδακτική αξία. Η εργασία ήταν κοινή για όλους τους μαθητές, ενώ η κάθε ομάδα εργάστηκε για τη δική της εποχή, όπως είχαν επιλέξει αρχικά. Στο τέλος των δημιουργιών, παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν όλες οι εργασίες των ομάδων στην ολομέλεια της τάξης. Ο ενθουσιασμός των μαθητών/τριών ήταν μεγάλος. Όλες οι ομάδες ζωγράφισαν την δική τους εποχή, πραγματοποιώντας την σύνδεση παροιμίες-μήνες. Υπήρξε θετική



αντιμετώπιση και κλίμα συνεργασίας από όλους. Κάποιες ομάδες μάλιστα, αφού τελείωσαν την δική τους εποχή, ζωγράρισαν και κάποια επιπλέον.



Ζωγραφική, για τις «παροιμίες των μηνών» με κείμενο, στον επεξεργαστή κειμένου της πλατφόρμας.

## 9η & 10η διδακτική ώρα

*Συζήτηση για παρουσίαση (1<sup>η</sup> ώρα, πραγμάτευση παρουσίασης)*

Η ιδέα της παρουσίασης ήρθε από τα ίδια τα παιδιά. Αφού συζητήθηκε το θέμα σχετικά με το ποια εργασία τους θα ήθελαν να δημοσιοποιήσουν, μια ομάδα πρότεινε ότι θα ήταν ωραίο να παρουσιάσουν τις δημιουργίες με τη ζωγραφική και το κείμενό τους, στην ολομέλεια της τάξης. Οι υπόλοιπες συμφώνησαν με την υποχρέωση ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα (αφού αποφάσισαν μεταξύ τους ποιος από τους δύο) να παρουσιάσει την εργασία της στις υπόλοιπες μέσα στην αίθουσα. Στο σημείο αυτό η εκπαιδευτικός ήρθε ως διαμεσολαβητής, και πρότεινε να αναλάβει εκείνη την οργάνωση της παρουσίασης στο λογισμικό PowerPoint, εφόσον οι μαθητές/τριες δεν ήταν εξοικειωμένοι με τις παρουσιάσεις. Η σχετική παρουσίαση θα πλαισίωνε την τελική εργασία των μαθητών. Συζητήθηκε και αποφασίστηκε σε κάποια άλλη εργασία τους να την πραγματοποιήσουν οι ίδιοι.



### *Αξιολόγηση των μαθητών και της αποτελεσματικότητας του σεναρίου*

Στη συγκεκριμένη φάση η αξιολόγηση των μαθητών/-τριών και η αποτελεσματικότητα του σεναρίου θα μπορούσε να αξιολογηθεί από μια δραστηριότητα που θα αφορά το δομικό περιεχόμενο της σύνταξης των παροιμιών. Ο σκοπός της άσκησης αυτής θα είναι να επαληθεύσουμε αν και κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι μαθησιακοί στόχοι που σχετίζονται με τη δομή της πρότασης μέσω των Νέων Τεχνολογιών. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να είναι ένα παιχνίδι κομμένων λέξεων που πρέπει να βρουν και να βάλουν σε μια λογική σειρά, για να έχουν νόημα. Η άσκηση θα ακολουθείται από τον έλεγχο (πχ. πράσινες λέξεις = σωστή πρόταση, κόκκινες λέξεις = επανέλεγχος), παρέχοντας ανατροφοδότηση για να συνεχίσουν στην επόμενη παροιμία. Οι συμπληρωμένες προτάσεις των μαθητών θα μπορούσαν να αντιγραφούν και να επικολληθούν σε έναν φάκελο στην επιφάνεια εργασίας και από εκεί να τις επεξεργαστούν για να φτιάξουν ένα PowerPoint. Αυτό βέβαια θα μπορούσε να γίνει με μεγαλύτερα παιδιά Ε΄ και Στ΄ Τάξης που θα ήταν περισσότερο εξοικειωμένα με τις Νέες Τεχνολογίες. Στη συγκεκριμένη τάξη δεν κρίνεται απαραίτητο να γίνει σε αυτή τη φάση.

### **ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**


Τα φύλλα δραστηριοτήτων υπάρχουν σε έναν συνοδευτικό φάκελο και παρουσιάζονται οι δραστηριότητες όπως αναγράφονται στις εργασίες των φύλλων και η τελική παρουσίαση της ζωγραφικής.

1<sup>ο</sup> Φύλλο δραστηριοτήτων > Αναζήτηση πληροφοριών/2<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο/Διαφορετική για τις ομάδες.


Πρώτη Εργασία



Οδηγίες για την 1<sup>η</sup> ομάδα

Μπορείτε να μεταβείτε στην ιστοσελίδα Βικιπαίδεια  <http://el.wikipedia.org> και να αναζητήσετε το λήμμα παροιμία. Αυτό γίνεται ως εξής:

Στο ορθογώνιο πλαίσιο της Αναζήτησης :

πληκτρολογήστε το λήμμα *παροιμία* και κατόπιν πατήστε το αριστερό πλήκτρο του ποντικιού πάνω στο μεγεθυντικό φακό .

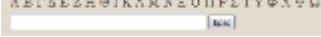

Στη σελίδα θα προβληθούν οι πληροφορίες για τη λέξη «παροιμία» που εισαγάγατε.

Αφού η ομάδα σου διαβάσει το κείμενο, θα αναλάβει κάποιος από τους δύο να τις πει προφορικά στις άλλες ομάδες.

Οδηγίες για τη 2<sup>η</sup> ομάδα

Μεταβείτε στο λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας στη σελίδα:

[http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html)

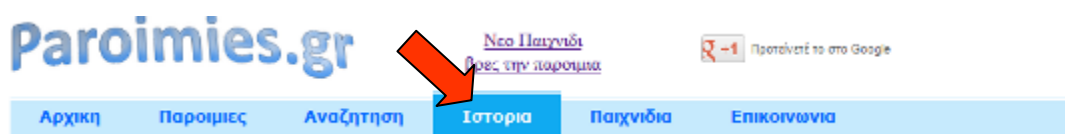
Μέσα στο ορθογώνιο πλαίσιο της αναζήτησης  γράψτε τη λέξη «παροιμία» και μετά πατήστε . Διαβάστε αυτό που σας εμφάνισε η Αναζήτηση, καθώς και το παράγωγο της λέξης. Συζητήστε με την 1η ομάδα και βρείτε τα κοινά σημεία και τις διαφορές της λέξης. Κατόπιν ανακοινώστε τις αποφάσεις σας στις άλλες ομάδες.

Οδηγίες για τη 3<sup>η</sup> ομάδα





Αναζητήστε στη σελίδα [Πληροφορίες για τις Παροιμίες](#), το ιστορικό της λέξης «παροιμία», καθώς και την ετυμολογία της. Η Αναζήτηση γίνεται ως εξής: αφού μεταβείτε στη σελίδα, πατήστε το αριστερό πλήκτρο του ποντικιού στη λέξη «*Ιστορία*». Εκεί θα βρείτε όλες τις πληροφορίες που αναζητάτε.



Να διαβάσει ένας από την ομάδα αυτά που βρήκατε.

*Οδηγίες για τη 4<sup>η</sup> και 5<sup>η</sup> ομάδα*

Πηγαίνετε στη σελίδα «Λεξισκόπιο» [neurolingo.gr](#), για να δείτε το συλλαβισμό και τη μορφολογία των μηνών. Μοιραστείτε μεταξύ σας τους μήνες, από 6 η κάθε ομάδα.

Προχωρήστε ως εξής:

Στην Αναζήτηση γράφετε π.χ: *Ιανουάριος*.

κατόπιν πατήστε το αριστερό πλήκτρο του ποντικιού στη λέξη **Αναζήτηση**, για να εμφανιστεί ο συλλαβισμός και η μορφολογία της λέξης. Τέλος, να έρθει ένας από την ομάδα σας στον πίνακα και να γράψει ενδεικτικά το συλλαβισμό κάποιων μηνών.

Όλες οι ομάδες να παρουσιάσουν στο τέλος τις πληροφορίες στην ολομέλεια της τάξης.

Δεύτερη Εργασία > Αναζήτηση παροιμιών με μήνες / 2<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο /Εργασία κοινή για όλες τις ομάδες.

Πηγαίνετε στην εκπαιδευτική σελίδα [Παροιμίες για τους Μήνες και τις Εποχές](#).



Ένας μαθητής από κάθε ομάδα να διαβάσει στην ολομέλεια της τάξης, τις παροιμίες των μηνών για την κάθε εποχή και να ακολουθήσει συζήτηση.

2<sup>ο</sup> Φύλλο δραστηριοτήτων > Αναπαράσταση γνώσεων / 3<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο / Εργασία κοινή σε όλες τις ομάδες και παρουσίαση στην ολομέλεια.

### Πρώτη Εργασία

Πηγαίνετε στη σελίδα <http://www.text2mindmap.com>, και ακολουθώντας τις οδηγίες, γράψτε τις εποχές και τους μήνες του έτους. Στο τέλος η κάθε ομάδα να αποθηκεύσει την εργασία της σε ένα φάκελο στην επιφάνεια εργασίας.



Ακριβώς κάτω από το κείμενο βρίσκονται οι επιλογές για τις **όψεις** που θέλεις να έχουν οι γραμμές που ενώνουν το κείμενο, τα χρώματα των πλαισίων, οι γραμματοσειρές και το μέγεθος τους, η διαμόρφωση γενικά. Επιλέγεις ανάλογα.

**A Text**      **Options**

**TEXT~MINDMAP**

Position

Font

Color

Colors

Color by: Level Branch

Root

Branch 1

Branch 2

Branch 3

Branch 4

Lines

Color

Width

Οι επιλογές των χρωμάτων και της γραμματοσειράς.

Δεύτερη εργασία > Διάκριση κειμενικών ειδών / 3<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο / Εργασία κοινή σε όλες τις ομάδες και παρουσίαση στην ολομέλεια.

Η επιλογή των κειμενικών ειδών έχει γίνει από την σελίδα:

[http://www.paidika.gr/index.php?option=com\\_content&task=view&id=534&Itemid3](http://www.paidika.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=534&Itemid3)

Μέσα στις 6 στήλες γράφονται ονομαστικά διάφορα κειμενικά είδη. Εσείς πρέπει να διαβάσετε τα κείμενα που σας δίνονται, να τα ξεχωρίσετε και να γράψετε το καθένα στη στήλη που ανήκει. Αυτό το κάνετε με το αριστερό πάτημα του ποντικιού. Αφού πρώτα επιλέξετε το κείμενο που νομίζετε ότι ταιριάζει στη στήλη που θέλετε να το τοποθετήσετε, με κλικ του ποντικιού το «σέρνετε» μέσα στο πλαίσιο.

*Οι μαθητές συμπλήρωσαν τον πίνακα:*



3<sup>ο</sup> Φύλλο δραστηριοτήτων > Εικονική αναπαράσταση των παροιμιών με συνδυασμό κειμένου / 4<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο/ Εργασία κοινή σε όλες τις ομάδες και παρουσίαση στην ολομέλεια της τάξης.

Αίνιγμα	Γλωσσοδέτης	Ποίημα
Χίλιοτρύπητο λαγήνι που σταλιά νερό δε χύνει.  Τι είναι;	Η συκιά μας η διπλή, η διπλογυρι-γυριστή κάνει τα σύκα τα διπλά, τα διπλογυρι-γυριστά	Δε μ' ακούς; Έρχομαι μαζί με τα κιτρινισμένα φύλλα. Έλα, έλα κοριτσάκι...
Νανούρισμα	Παροιμία	Απόσπασμα από ένα παραμύθι
Κοιμήσου αγγελούδι μου, παιδί μου νάνι, νάνι	Αν βρέξει ο Μάρτης δυο νερά κι ο Απρίλης άλλο ένα, χαρά σε εκείνον τον ζευγά που 'χει στη γη σπαρμένα.	Μια φορά, ο Ήλιος κι ο Βοριάς έπιασαν μια μεγάλη συζήτηση για το ποιος από τους δυο ήταν ο δυνατότερος. - Εγώ, έλεγε ο Ήλιος. - Όχι, εγώ, έλεγε ο Βοριάς.

Ακολουθήστε τις οδηγίες που σας δίνονται:

Πηγαίνετε στη σελίδα: [pixlr.com/editor](http://pixlr.com/editor), στην εικόνα που βλέπετε, πατήστε το αριστερό πλήκτρο του ποντικιού στην πρώτη επιλογή, για να δημιουργήσετε μόνοι σας μια ζωγραφιά. Ακολουθήστε το κόκκινο βέλος:

ΕΔΩ ΓΡΑΦΕΤΕ: π.χ: Φθινόπωρο και μετά OK.

**Εργαλεία επεξεργασίας** (Διευκρινίζονται μόνο όσα θα χρησιμοποιηθούν)



**1.1 Εργαλείο μολύβι**



Επιλέξτε το κουμπί και μετά επιλέξτε και σύρτε στην επιφάνεια.

**1.2 Εργαλείο βούρτσας**



Επιλέξτε το κουμπί και μετά επιλέξτε και σύρτε στην επιφάνεια.

**1.3 Εργαλείο κουβά**



Επιλέξτε το κουμπί και μετά το χρώμα της επιλογής σας για να γεμίσετε το φόντο του καμβά.

**1.4 Εργαλείο κειμένου**



Επιλέξτε το κουμπί και μετά γράψτε μέσα στο πλαίσιο το κείμενο.

**1.5 Πίνακας χρωμάτων**

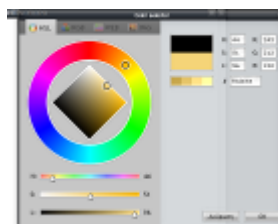




Ο καμβάς μέσα στον οποίο θα ζωγραφίσετε.



Η παλέτα για την επιλογή των χρωμάτων.



Στο εικονίδιο που εμφανίζεται πατήστε το αριστερό πλήκτρο του ποντικιού πάνω στη λέξη «Φόντο», μετά κάνετε αριστερό κλικ στον *κουβά* και επιλέγετε το χρώμα που σας αρέσει από το εικονίδιο.



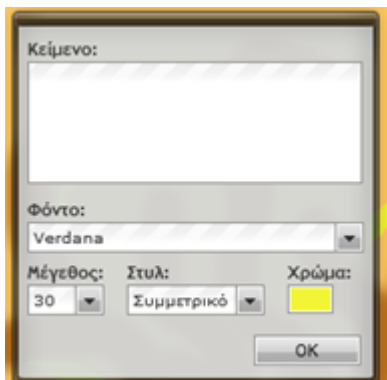
Μετά κάνετε κλικ μέσα στον καμβά και δημιουργήσατε το «Φόντο» της ζωγραφιάς σας.

Στη συνέχεια κάντε αριστερό κλικ στο εργαλείο της βούρτσας.

Μπορείτε να ζωγραφίσετε μέσα στο «Φόντο».



Αφού τελειώσετε τη ζωγραφιά, κάνετε αριστερό κλικ στο εργαλείο κειμένου A



Μέσα στο πλαίσιο κειμένου, γράφετε το κείμενό σας.

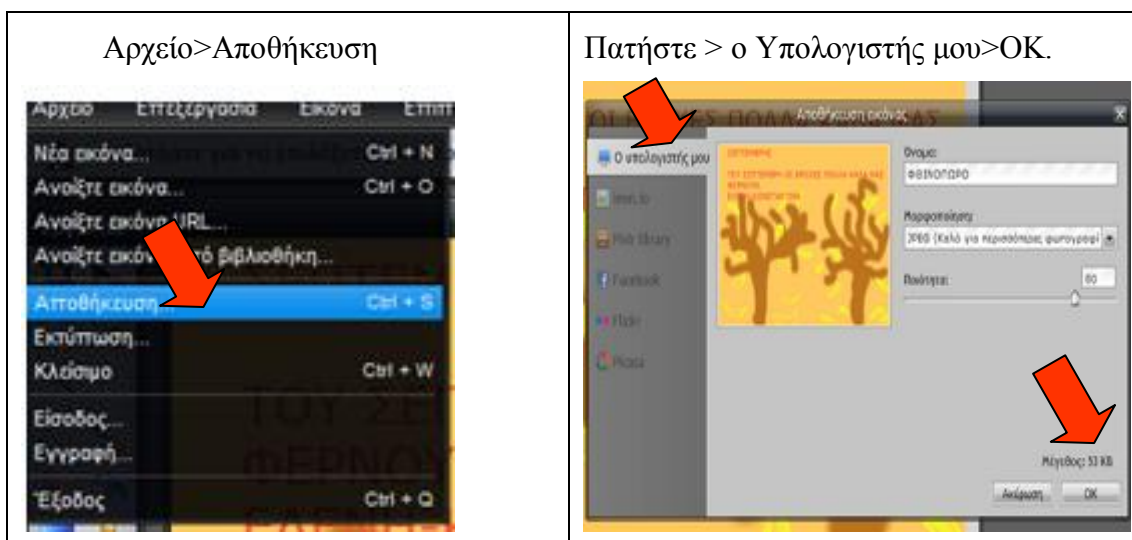
Μπορείτε να επιλέξετε τη γραμματοσειρά, το μέγεθος και το χρώμα των γραμμάτων.

Πατάτε το πλήκτρο Enter, κάθε φορά που θέλετε να αλλάξετε σειρά. Στο τέλος πατάτε το OK.

**Μπράβο!!**

Ολοκληρώσατε με επιτυχία την ζωγραφιά σας.

Τώρα πηγαίνετε πάνω αριστερά στη λέξη «Αρχείο», αριστερό κλικ και «Αποθήκευση» > Ο Υπολογιστής μου > OK > Επιφάνεια εργασίας > Save.





## Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ως επέκταση του σεναρίου θα μπορούσε να προταθεί στους μαθητές/τριες να γράψουν αινίγματα και γλωσσοδέτες που ξέρουν, αφού ανήκουν στο ίδιο είδος γλωσσικής έκφρασης και αποτελούν επίσης έκφραση της λαϊκής παράδοσης. Αυτά θα μπορούσαν να δημοσιευτούν στην εφημερίδα του σχολείου ή να αναρτηθούν στο σχολικό blog. Επιπλέον, θα μπορούσαν κάθε χρόνο όλες οι τάξεις του σχολείου να αναρτούν σχετικά κειμενικά είδη, με στόχο να τα κατηγοριοποιήσουν και να δημιουργήσουν έτσι μια τράπεζα παροιμιών.

Όλα αυτά βέβαια έχουν σχέση με τη δημιουργικότητα και την έμπνευση του κάθε δασκάλου που θέλει να δραστηριοποιήσει τους μαθητές/τριες της τάξης του και να συνδέσει τη μάθηση με τις γνώσεις για τους υπολογιστές.

## Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

- Το σενάριο εμπλουτίζει την ενότητα του σχολικού εγχειριδίου, ενώ συγχρόνως αξιοποιείται με τη χρήση των Η/Υ και των προσφερόμενων εργαλείων του διαδικτύου.
- Η εφαρμογή του μπορεί να υποστηριχθεί από διαδραστικό πίνακα, αν υπάρχει στο σχολείο, ενώ η ύπαρξη Η/Υ για κάθε ομάδα και ένας βιντεοπροβολές κρίνονται απαραίτητοι.
- Οι δραστηριότητες του σεναρίου εμπλουτίζουν τη διδασκαλία της ενότητας με δυναμικά εργαλεία των ΤΠΕ, ενώ επεκτείνονται περισσότερο από αυτές του σχολικού εγχειριδίου.
- Αρκετές οδηγίες που παρέχονται στο συνοδευτικό υλικό του σεναρίου, θα μπορούσαν να λεχθούν προφορικά στην τάξη με πολλές επαναλήψεις από την πλευρά του εκπαιδευτικού που θα το εφαρμόσει –λόγω της ηλικίας των μαθητών– ενώ για μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας θα μπορούσαν να παραλειφθούν.





- Τα φύλλα εργασίας που παρέχονται, αποτελούν προτάσεις διδασκαλίας για το συγκεκριμένο σενάριο. Ο κάθε εκπαιδευτικός είναι σε θέση να κρίνει το επίπεδο των μαθητών του, τα κριτήρια που αυτός έχει στοχοθετήσει, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών του και ανάλογα να τα τροποποιήσει.
- Οι μαθητές κρίνεται απαραίτητο να εργαστούν σε ομάδες λόγω της διαφορετικής προέλευσης, έτσι ώστε να επιτευχθεί η αλληλεπίδραση, η επικοινωνία, η συνεργασία, ο δημιουργικός διάλογος, το θετικό κλίμα στην τάξη.

#### ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε σε πραγματικές συνθήκες τάξης, εφαρμόστηκαν τα σχεδιασμένα φύλλα δραστηριοτήτων και η όλη διαδικασία πραγματοποιήθηκε σε 10 διδακτικές ώρες διδασκαλίας. Οι δραστηριότητες ανταποκρίνονταν στο μαθησιακό επίπεδο των μαθητών/-τριών και καλλιέργησαν συγκεκριμένους γραμματισμούς. Αξιοποιήθηκαν όλες οι αναγραφόμενες ιστοσελίδες εκτός από το video «Ζωγραφική με τον μήνα Μάρτιο», το οποίο δεν ήταν απαραίτητο, διότι πραγματοποιήθηκε μια διαδικτυακή δραστηριότητα ζωγραφικής. Επίσης, προστέθηκε μια προβολή από την ιστοσελίδα «Λαϊκή παράδοση-λαϊκά ονόματα» των μηνών, για ενίσχυση της δραστηριότητας των συνωνύμων.

Οι μαθητές/-τριες διερεύνησαν και αναζήτησαν τις επιλεγμένες ιστοσελίδες, προσέγγισαν με κριτική σκέψη το προτεινόμενο περιεχόμενο από τα λεξικά και τις εγκυκλοπαίδειες, ανέπτυξαν νέους γραμματισμούς, αποσαφήνισαν όρους και καλλιέργησαν το συνεργατικό κλίμα. Ενθουσιάστηκαν ιδιαίτερα από τον τρόπο παρουσίασης του εννοιολογικού χάρτη και την διαδικτυακή ζωγραφική, η οποία συνοδευόταν από την προσθήκη κειμένου και την ποικιλία των εργαλείων χρωμάτων. Συνδυάστηκε η αισθητική απόλαυση με τον παιγνιώδη τρόπο μάθησης. Οι μαθητές/-τριες βασίστηκαν στην προηγούμενη γνώση και οικοδόμησαν τη νέα, μέσα από ένα



πλούσιο σε ερεθίσματα περιβάλλον, με την προσωπική εμπλοκή και εμπειρία. Σε κάθε εργασία των μαθητών υπήρχε ενθάρρυνση και ανατροφοδότηση για να επιτευχθεί το αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Επιπρόσθετα, μπορούμε να πούμε ότι οι δραστηριότητες του σεναρίου αποτελούν παραδείγματα αξιοποίησης κειμενικών ειδών όπως είναι οι παροιμίες. Ωστόσο, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να διαφοροποιήσει τόσο το συνοδευτικό υλικό όσο και το σενάριο ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες της τάξης, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών/τριών, τον διαθέσιμο χρόνο και τον ζήλο του εκπαιδευτικού.

Τέλος, μέσα στα πλαίσια μιας νέας προοπτικής της σχολικής πρακτικής, όπου η χρήση του Η/Υ και του διαδικτύου, αποτελούν βασικές προτεραιότητες τόσο από τον εκπαιδευτικό όσο και από τους μαθητές, η παιδαγωγική αξία τους έγκειται στην ίδια τη διαδικασία της μάθησης με την ενεργό εμπλοκή των μαθητών.

## Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κέκια, Α. 2011. Μάθηση και διδασκαλία των κειμενικών ειδών του σχολικού γραμματισμού: Η πρόταση της: «Σχολής της Αυστραλίας». *Τα εκπαιδευτικά* 97-98, 85-96.

Κόμης, Β. & Κ. Ντίνας. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ. 2001. *Η γλωσσική αγωγή: Νέες τεχνολογίες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

[http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema\\_e13/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e13/index.html) [18-10-2013]

Ράπτης, Α & Α. Ράπτη. 2001. *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας – Ολική Προσέγγιση*. Τόμος Α', εκδ. του ιδίου, Αθήνα.



ΥΠ.Ε.Π.Θ. – Π.Ι. 2003. Διαθέσιμο: [ΔΕΠΠΣ – ΑΠΣ Ελληνικής γλώσσας για το δημοτικό / ΦΕΚ 303B/13-03-2003 & ΦΕΚ 304B/13-03-2003 \[18-10-2013\]](#)

#### ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο παράρτημα, αν χρειάζεται, παραθέτουμε τυχόν συνοδευτικό υλικό των σεναρίων μας, την αναφορά του οποίου θεωρούμε απαραίτητη.